

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail sm@sm.dk

Dato: 23. april 2010

EJB/ J.nr. 2010-795

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 14. april 2010 følger hermed socialministerens endelige svar på spørgsmål nr. 10 (L 169).

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra René Skau Björnsson (S).

Spørgsmål nr. 10:

"Ministeren bedes redegøre for, hvordan reglerne har været for mellem-kommunal betaling i forbindelse med visitering af borgere til sociale tilbud i anden kommune siden socialreformen i 1972 – med fokus på ændringer i reglerne og deres begrundelse?"

Svar:

Lov om social bistand blev udarbejdet på grundlag af socialreformkommissionens 2. betænkning: Det sociale trykkesystem – service og bistand (betænkning 664/1972) afgivet i september 1972. Loven trådte i kraft den 1. april 1976.

Lovens § 10 indeholdt samme hovedregel, som i dag er fastsat i retssikkerhedslovens § 9: Pligten til at yde hjælp påhviler kommunalbestyrelsen i opholdskommunen. Udgangspunktet var således som i dag, at opholdskommunen er både handle- og betalingskommune, og at beslutningskompetence og finansieringsansvar følges ad.

I bistanstlovens § 11 som affattet ved lov nr. 333 af 19. juni 1974 var fastsat:

Opholdskommunen kan kræve sin del af udgifterne refunderet af en tidligere opholdskommune,

- 1) når pågældende ved medvirken fra en anden kommune eller offentlig myndighed er anbragt i institution eller pleje i kommunen,
- 2) når pågældendes ophold i kommunen skyldes aftjening af værnepligt, indlæggelse på sygehus eller lignende behandlingsinstitution

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at bestemmelsen byggede på de samme grundprincipper som § 113 i den tidligere lov om offentlig forsorg. Reglen om mellemkommunal refusion var, som den gældende retssikkerhedslovs § 9 c, en undtagelse fra den gældende hovedregel.

Baggrunden for bestemmelsen var dels et ønske om at beskytte kommuner mod udgifter i tilfælde, hvor andre kommuner havde medvirket til, at en borger med udgiftskrævende hjælpebehov havde fået ophold i den nye kommune (nr. 1), dels at sikre, at kommuner med institutionstilbud m.v. ikke hermed skulle afholde udgifter efter bistandsloven til personer med ophold i disse institutioner m.v. (nr. 2. Den såkaldte institutionsbeskyttelsesregel)

Bestemmelsen om mellemkommunal refusion blev ændret og udvidet flere gange. Ved lov nr. 191 af 23. marts 1992 indførtes mellemkommunal refusion i de tilfælde, hvor en person efter en samtidig lovændring fik ret til at få anvist en ældre regnet bolig med kommunal anvisning i en anden kommune, samt adgang til at aftale mellemkommunal refusion.

Ved lov nr. 275 af 6. maj 1993 gennemførtes flere ændringer af bistandslovens § 11. Herunder indførtes adgang til mellemkommunal refusion ved hjemmehjælp under midlertidigt ophold i en kommune (den såkaldte sommerhusregel). Samtidig blev præciseret, at bestemmelsen i § 11, nr. 1, også fandt anvendelse, når en person under medvirken af en kommune eller offentlig myndighed tog ophold i en anden kommune i et bofællesskab efter bistandslovens § 68. Endvidere blev bestemmelsen udvidet til også at omfatte situationer, hvor personer, der modtog hjælp efter lovens § 48, stk. 4, til betaling af meget omfattende og kostbare plejeforanstaltninger i eget hjem (de såkaldte hjælperordninger), flyttede til en anden kommune efter medvirken fra en kommune eller anden offentlig myndighed. Formålet med sidstnævnte bestemmelse var ifølge lovforslagets bemærkninger at gøre det lettere for en lille gruppe stærkt handicappede personer at flytte til en anden kommune.

Bistandsloven blev med virkning fra 1. juli 1998 erstattet af retssikkerhedsloven og serviceloven samt lov om aktiv socialpolitik.

Bistandslovens regler om mellemkommunal refusion, blev videreført i serviceloven. Regler om mellemkommunal refusion for udgifter efter lov om social service blev indsat i denne lovs kapitel 26 (jf. § 128 i lov nr. 454 af 10. juni 1997 og bemærkningerne til § 125 i lovforslag L 229 1996-97). Det fremgår heraf, at bestemmelsen i serviceloven viderefører princippet fra bistandslovens § 11, stk. 1, nr. 1, om, at en tidligere opholdskommune er forpligtet til at refundere opholdskommunens andel af udgifterne, når den tidligere opholdskommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en person får ophold i kommunen i botilbud efter lovens kapitel 18. Det fremgår endvidere, at bistandslovens § 11, stk. 1, nr. 2 (den såkaldte institu-

tionsbeskyttelsesregel) er udeladt. Begrundelsen for at foreslå, at bestemmelsen udgik, var, at der for så vidt angår aftjening af værnepligt og indlæggelse på hospital ikke længere skønnes at være behov for en mellemkommunal refusion. For så vidt angår begrebet "lignende behandlingsinstitution", blev opholdskommunens behov for at få refunderet udgifter anset for dækket af den foreslåede bestemmelse, idet der ved indlæggelse/ophold på sådanne institutioner vil foreligge medvirken fra en offentlig myndighed.

Kort før reglerne trådte i kraft den 1. juli 1998, viste der sig en række problemer, da kommunerne m.fl. konkret skulle udmønte de nye regler i praksis.

De opståede problemer knytter sig kort beskrevet til

- at analyserne i Kontanthjælpsudvalget ikke behandlede tilfælde, hvor en person fik hjælp til forsørgelse og samtidig også fik hjælp i form af ophold i boformer m.v. efter serviceloven (tidligere institutioner m.v. efter bistandsloven)
- at udformningen af servicelovens § 128 har medført en utilsigtet begrænsning i adgang til mellemkommunal refusion, fx i forhold til kommuner, der fx har et fængsel liggende
- at der ikke er overensstemmelse mellem reglerne om mellemkommunal refusion efter pensionsloven og serviceloven
- at kommunerne ikke har hjemmel til at indgå aftaler om refusion for udgifter efter aktivloven.

Problemstillingerne er belyst og vurderet i rapport fra arbejdsgruppen om opholdskommune og mellemkommunal refusion november 1998, Socialudvalget Alm. del bilag 113 1998-99.

På den baggrund blev ved lov nr. 117 af 2. marts 1999 i retssikkerhedsloven som § 9 a indsat en bestemmelse, der samlede alle regler om mellemkommunal refusion for udgifter efter lov om social pension, lov om social service og lov om aktiv socialpolitik.

Bestemmelsens stk. 1 havde følgende ordlyd:

"Opholdskommunen har ret til at få sin andel af udgifterne til hjælp efter lov om social service, lov om aktiv socialpolitik og § 52, stk. 1, i lov om social pension refunderet af en tidligere opholdskommune, når den tidligere kommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en person får ophold i:

- 1) Boformer efter §§ 91-94 i lov om social service.
- 2) Anbringelsessteder for børn og unge efter §§ 49 og 51 i lov om social service.
- 3) Amtskommunale og kommunale plejehjem m.v. efter § 140 i lov om social service.

- 4) Boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., hvis de er oprettet af eller efter aftale med amtskommunen.
- 5) Institutioner under sygehusvæsnet.
- 6) Institutioner under Kriminalforsorgen.
- 7) Boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-6, herunder hjælp efter § 77 i lov om social service og ophold i bofællesskaber oprettet efter den tidligere bistandslovs §§ 68 og 68 b.”

Om bestemmelsen fremgår af bemærkninger hertil i lovforslag L 140 1998-99 bl.a.:

”Forslaget til § 9 a samler og viderefører med en række justeringer reglerne om mellemkommunal refusion efter § 128 i lov om social service og § 53 i lov om social pension.

§ 9 a regulerer opholdskommuners adgang til at kræve udgifter afholdt af en tidligere opholdskommune (mellemkommunal refusion) og adgang til at indgå aftaler om mellemkommunal refusion, fx når en person får et tilbud i en anden kommune.

Sigtet med forslaget til § 9 a er at harmonisere opholdskommunens adgang til at få refusion for ydelser efter serviceloven, pensionsloven og aktivloven. Med § 9 a lovfæstes reglerne fra bistandsloven, hvorefter også ophold i institutioner under sygehusvæsnet og Kriminalforsorgen gav adgang til mellemkommunal refusion. Dette er en ændring i forhold til den gældende affattelse af servicelovens § 128.

Der bliver efter forslaget adgang til refusion også for ydelser efter aktivloven i forbindelse med ophold i boformer m.v., der er nævnt i bestemmelsens stk. 1 og 2. Dette er en ændring i forhold til, at der efter gældende regler ikke er mellemkommunal refusion for udgifter efter aktivloven. Der henvises herom til de almindelige bemærkninger, afsnit, 5.2.

Med forslaget til § 9 a, stk. 3, bliver der hjemmel til at indgå aftale om refusion også for udgifter efter aktivloven.”

Retssikkerhedslovens regler om mellemkommunal refusion er senere ændret et antal gange. Der kan henvises til:

- 1) Lov nr. 399 af 6. juni 2002 vedrørende bl.a. mellemkommunal refusion ved frit valg af plejehjem, plejebolig m.v. (L 130 2001-02, 2. samling),
- 2) Lov nr. 397 af 28. maj 2003, om bl.a. selvstændig handlekommune for anbragte børn (L 137 2002-03),
- 3) Lov nr. 1168 af 19. december 2003 om præcisering af opholdskommune, mellemkommunal refusion ved ophold uden for opholdskommunen og mellemkommunal refusion af førtidspension ved flytning, tilladelse til kommunalt samarbejde om sociale rådighedsvagter samt godtgørelse til medlemmer af de regionale udviklingsråd (L 18 2003-04),

- 4) Lov 1418 af 21. december 2005 om bl.a. mellemkommunal refusion ved passivitet, prisfastsættelse af mellemkommunal refusion, mellemkommunal refusion for plejevederlag og adgang til at indhente oplysninger i forbindelse med refusionspligten (L 37 2005-06).
- 5) Lov nr. 271 af 1. maj 2006 om omkostningsbetemte takster for kommunale tilbud efter serviceloven og om ensartet beregningsmåde i forhold hertil i relation til mellemkommunal refusion (L 142 2005-06)

Overordnet er de grundlæggende principper i reglerne om mellemkommunal refusion, når en tidligere opholdskommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til ophold i en af de nævnte boformer, dog i det væsentlige uændrede på voksenområdet.

Det skal dog nævnes, at strukturen i bestemmelserne om opholdskommune og mellemkommunal refusion blev ændret ved lov nr. 1168 af 19. december 2003, således at reglerne om mellemkommunal refusion herefter findes i § 9 c. I § 9 c blev bl.a. indsat en bestemmelse om mellemkommunal refusion for udgifter til udslusningsordninger (efterværn) for unge mellem 18 og 22 år fra den kommune, der var den unges opholdskommune før det 18. år. Endvidere blev indsat en bestemmelse om, at retten til refusion i bl.a. medvirkensituationen består, så længe borgeren har bopæl i det pågældende botilbud eller et tilsvarende botilbud. Sidstnævnte bestemmelse er ved lov nr. 1418 af 21. december 2005 ændret, for så vidt angår forsorgshjem, således at en tidligere opholdskommunes pligt til at yde refusion i anledning af en borgers ophold i en institution efter servicelovens § 110 består, indtil borgeren har erhvervet ny opholdskommune.

For så vidt angår børneområdet blev det ved lov nr. 397 af 28. maj 2003 fastsat i retssikkerhedslovens § 9 a, stk. 4, at et barn, der er anbragt uden for hjemmet, har selvstændig opholdskommune i den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen, indtil det fylder 18. år, eller anbringelsen ophører. Den anbringende kommune blev hermed både handle- og betalingskommune, uanset om forældremyndighedsindehaveren efterfølgende flytter til en anden kommune. Reglen gælder, uanset om barnet anbringes i et anbringelsessted uden for den anbringende kommune.

Benedikte Kiær

/ Eva Pedersen